

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/26/2018
Identifikačné číslo spisu: 4212204631
Dátum vydania rozhodnutia: 21.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4212204631.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s., Grösslingova 77, Bratislava, IČO: 31 351 026, proti žalovanému: L. M., nar. XX.XX.XXXX, E., K., v konaní zastúpený advokátom: JUDr. Roman Jurík, Jazerná 19, Nové Zámky, vedenom na Okresnom súde Komárno sp. zn. 4Cb/59/2012 o zaplatenie 19.599,39 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/48/2017-424 zo dňa 26. septembra 2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca m á proti žalovanému p r á v o na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 7. decembra 2016, č. k. 4Cb/59/2012 - 371, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 19.599,39 eur spolu s 10,99 % úrokom z omeškania ročne od 4.2.2012 a zaplatiť ročný úrok z omeškania ku dňu 3.2.2012 vo výške 2.273,11 eur, a nahradiť mu trovy konania.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 15Cob/48/2017-424 zo dňa 26. septembra 2017, odvolanie advokáta JUDr. Romana Juríka odmietol podľa § 386 písm. b/ CSP ako podané neoprávnenou osobou.

3. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplynulo, že dňa 23.12.2016 bolo súdu prvej inštancie doručené podanie JUDr. Romana Juríka, advokáta, podpísané zaručeným elektronickým podpisom, označené ako odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 4Cb/59/2012-371. K uvedenému podaniu nebolo priložené splnomocnenie oprávňujúce JUDr. Romana Juríka k zastupovaniu žalovaného v predmetnom konaní. Následne boli súdu prvej inštancie doručené ďalšie dve podania so zaručeným elektronickým podpisom od JUDr. Romana Juríka, ktoré boli označené ako návrh na odpustenie (eventuálneho) zmeškania lehoty a odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 4Cb/59/2012-371. K uvedeným podaniam nebola doložená žiadna plná moc. Žalovaného v konaní

zastupovala zvolená zástupkyňa Marta Bugrišová na základe písomne udeleného plnomocenstva založeného v súdnom spise a odvolanie tohto splnomocnenia zo strany žalovaného alebo výpoveď splnomocnenia zvoleným zástupcom neboli konajúcemu súdu oznámené. Súd prvej inštancie vyzval uznesením zo dňa 12.1.2017 žalovaného, aby oznámil súdu, či ho v konaní zastupuje zvolená zástupkyňa alebo advokát a aby predložil súdu prípadné splnomocnenie. Uznesenie bolo žalovanému doručené osobne dňa 23.1.2017. Žalovaný na výzvu súdu uvedenú v uznesení nijakým spôsobom nereagoval.

4. Odvolací súd vzhľadom na neosvedčenie existencie plnej moci udelenej advokátovi dospel k záveru, že odvolanie JUDr. Romana Juríka je potrebné odmietnuť podľa § 386 písm. b/ CSP z dôvodu, že bolo podané neoprávnenou osobou a v tejto súvislosti preto považoval aj návrh JUDr. Romana Juríka na odpustenie zmeškania lehoty za bezpredmetný.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas dovolanie. Prípustnosť dovolania žalovaný odôvodnil podľa ust. § 420 písm. f/ CSP tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že odvolací súd sa odvolaním meritórne nezaoberal a toto odmietol z dôvodu, že ho podala neoprávnená osoba, pričom toto uznesenie ani právnenému zástupcovi žalovaného nedoručil. Poukázal na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 2/2016, ako aj na uznesenie sp. zn. 1VCdo/2/2016. Za nesprávny považuje dovolateľ postup prvoinštančného súdu aj odvolacieho súdu spočívajúci v tom, že súd prvej inštancie zisťoval, či je odvolanie podané oprávnenou osobou len u samotného žalovaného a nie u jeho právneho zástupcu alebo u jeho všeobecnej zástupkyne, ako aj to, že odvolanie nedoručoval žalobcovi a uznesenie nedoručoval právnenému zástupcovi žalovaného.

6. S poukazom na nálezy ústavného súdu I.ÚS 77/2015 a III.ÚS 402/08 zdôraznil potrebu procesných záruk a zachovanie kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní. Pri doručovaní podaní v odvolacom konaní poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Trančíková proti Slovenskej republike. Postup Krajského súdu v Nitre je podľa dovolateľa v identických prípadoch odlišný, kedy v tomto prípade odvolací súd ani súd prvej inštancie na odvolanie vôbec neprihliadali a odvolací súd ho bez ďalšieho odmietol, v inom prípade sa odvolaním obe inštancie zaoberali. Na záver navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ako aj rozhodol o odklade vykonateľnosti prvoinštančného rozhodnutia.

7. Žalobca sa k dovolaniu písomne vyjadril tak, že navrhol dovolanie odmietnuť.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti.

10. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne, a v záujme právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd vo veci konať a rozhodnúť o veci samej, čo platí pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázky posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

11. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

12. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR.

14. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

15. Dovolateľovou základnou dovolacou námietkou, majúcou viesť k záveru o zmätočnosti odvolacieho rozhodnutia, je tvrdenie, že odmietnutím odvolania podaného advokátom bez doloženej plnej moci k odvolaniu došlo k odňatiu práva na spravodlivý proces žalovanému tým, že súd mal vyzvať na doloženie plnej moci priamo právneho zástupcu a nie stranu konania. S takýmto výkladom ustanovení o doručovaní v spojení s preukazovaním existujúceho plnomocenstva pre advokáta sa dovolací súd nestotožnil.

16. Podľa § 89 ods. 1 CSP sa strana sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Zvolený zástupca sa nemôže dať zastúpiť, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Podľa ods. 2 ak zvoleným zástupcom podľa odseku 1 nie je advokát, súd uznesením, ktoré doručí zastúpenej strane, rozhodne, že zastúpenie podľa odseku 1 nepripúšťa, ak zástupca zjavne nie je spôsobilý na riadne zastupovanie alebo ak ako zástupca vystupuje vo viacerých konaniach. Z odseku 3 vyplýva, že ak je strana zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. Ustanovenia osobitného predpisu o advokácii tým nie sú dotknuté.

17. Nedostatok procesného plnomocenstva je nedostatkom podmienky konania, ktorý možno odstrániť (§ 161 ods. 3 CSP), pričom opatrením súdu na odstránenie nedostatku preukázania zastúpenia je v zásade výzva strane, aby v určenej lehote predložila plnomocenstvo. To platí ako v prípade, kedy plnomocenstvo nebolo v konaní predložené vôbec, tak aj v prípade, že bolo predložené s takými nedostatkami, pre ktoré ho nebolo možné považovať za platné.

18. V prípade, ak odvolanie podáva advokát v mene účastníka konania ako jeho zástupca bez toho, aby bolo preukázané jeho oprávnenie na zastupovanie spôsobom uvedeným v § 89 ods. 1 CSP, ide o nedostatok procesnej podmienky konania, ktorý možno odstrániť. Súd je povinný skúmať splnenie tejto procesnej podmienky v každom štádiu konania, t. j. aj v odvolacom konaní a ak nie je splnená, musí vyzvať stranu na jej odstránenie.

19. Z uvedeného je zrejmé, že je nutné rozlišovať medzi udelením plnomocenstva a preukazovaním jeho udelenia.

20. Odvolaciemu súdu (pri odstraňovaní tohto nedostatku ešte prvoinštančným súdom) nebolo vo veci

žalovaného predložené žiadne plnomocenstvo, pričom žalovaný na priamu výzvu na doloženie plnej moci a preukázanie zastúpenia v konaní advokátskou kanceláriou, ktorú osobne prevzal dňa 23.1.2017, túto plnú moc nedoložil a na výzvu nijako nereagoval.

21. Odvolací súd tak správne uzavrel, že odvolanie nebolo podané žalovaným, ale toto podal JUDr. Roman Jurík vo vlastnom mene a na vlastný účet. Dovolateľove tvrdenie, že súd mal výzvu adresovať priamo advokátovi, nemá oporu v zákone. Oporu v procesnom predpise nemá ani jeho tvrdenie, že súd mal vyzvať zástupkyňu žalovaného v konaní, keď z ust. § 89 ods. 3 CSP výslovne vyplýva, že ak je strana zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. Ak teda súd mal pochybnosť o existencii akéhokoľvek zastúpenia, či už zvoleným zástupcom alebo advokátom, jediný spôsob, ako mohol túto vadu odstrániť, bola výzva adresovaná priamo žalovanému, ktorý, keď má záujem na výsledok sporu, mal byť aktívny a buď reagovať potvrdením existencie plnej moci pre advokáta, alebo pre zvolenú zástupkyňu Martu Bugrišovú (čo by však rovnako viedlo k záveru o podaní odvolania neoprávnenou osobou).

22. Ak má súd pochybnosť o existencii zastúpenia, či už zvoleným zástupcom alebo advokátom, ide o odstrániteľnú vadu konania a súd je povinný adresovať výzvu na jej odstránenie priamo strane konania, ktorej sa takéto podanie má týkať. Nečinnosť strany v konaní po výzve súdu na osvedčenie udelenia plnej moci advokátovi nemôže viesť k záveru o existencii udelenej plnej moci, pokiaľ takéto súdu nebola preukázaná.

23. Podľa ust. § 386 písm. b/ CSP odvolací súd odmietne odvolanie podané neoprávnenou osobou.

24. Pokiaľ odvolací súd po zistení, že odvolanie podal iný subjekt než strana konania -žalovaný, pričom tento ani na riadne doručení výzvu nepreukázal existenciu oprávnenia tento procesný úkon vykonať v jeho mene a na jeho účet riadne splnomocnenou osobou, podľa ust. § 386 písm. b/ odvolanie odmietol, postupoval správne.

25. Dovolací súd tu podporne odkazuje aj na základné princípy Civilného sporového poriadku, ktorý v čl. 13 výslovne uvádza, že strany sporu konajú v styku so súdom osobne, ak zákon neustanovuje inak. Strany sporu môžu konať aj prostredníctvom zástupcu; napriek zastúpeniu môže súd stranu sporu vyslúchnuť, ak je to potrebné a možné. V tomto článku je zakotvená zásada priamosti sporového konania. Pokiaľ teda základný procesný predpis ukladá stranám konať priamo so súdom, súd je na druhej strane povinný v prípade pochybností o splnení procesných podmienok, ako je existencia plnej moci, komunikovať priamo so stranou konania, čo súvisí aj s ochranou osobných údajov fyzických osôb. Pokiaľ teda strana na výzvu súdu nereaguje, neodkáže na povinnosť komunikácie so zvoleným advokátom a netvrdí, že plná moc udelená bola, súdu tak nebola jej existencia osvedčená a pokiaľ advokát spôsobil, že napriek jej udeleniu túto súdu nedoložil, on sám zaťažil konanie vadou, ktorej odstránenie doložením plnej moci až v dovolacom konaní nemožno zhojiť. Dovolací súd tu však podotýka, že takúto plnú moc (pre odvolacie konanie) dovolateľ dokonca ani k samotnému dovolaniu na osvedčenie tvrdených skutočností nepredložil.

26. Vzhľadom na uvedené závery potom nemožno prisvedčiť námietke dovolateľa, že nesprávnym bol procesný postup súdu, ktorý uznesenie o odmietnutí odvolania nedoručil právnenému zástupcovi, keďže v čase rozhodovania odvolacieho súdu nebola strana advokátom zastúpená, teda rozhodnutia vo veci tejto strany bol povinný súd doručovať výlučne strane samotnej, resp. v tomto prípade zástupcovi s udelenou plnou mocou (p. Bugrišovej).

27. Len na dôvažok k úvahám o naplnení predpokladov prejednať podané odvolanie dovolací súd s poukazom na obsah spisu zistil, že okrem nedostatku plnej moci ide zrejme aj o odvolanie podané oneskorene, keďže lehota na podanie odvolania uplynula 22.12.2016 o 23.59 hodine a odvolanie bolo odoslané dňa 23.12.2016 v čase o 00.00 hodine, súdom prijaté 23.12.2016 o 00.23 hodine (elektronická potvrdenka na čl. 395), kedy už lehota uplynula. Vedomosť o tejto skutočnosti je zjavná aj zo žiadosti advokáta o odpustenie zmeškanej lehoty.

28. Už z uznesenia Najvyššieho súdu SR z 28. mája 2013, sp. zn. 6Cdo/147/2013, ako ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že pre zachovanie lehoty na podanie odvolania nie je rozhodujúci okamih odoslania e-mailu, ale okamih doručenia e-mailovej správy súdu - i keď sa tak stalo po úradných hodinách súdu. V prípade podania urobeného elektronickými prostriedkami podpísaného zaručeným elektronickým podpisom elektronická podateľňa automaticky vygeneruje potvrdenku s presným časom prijatia podania a túto elektronicky odošle odosielateľovi (rovnako aj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 13. júna 2012 2Sži/3/2012). Odvolací súd, ktorý tento nedostatok rovnako z obsahu spisu zistil, však správne postupoval, keď sa návrhom na odpustenie zmeškania lehoty opravného prostriedku podaného neoprávnenou osobou nezaoberal.

29. V súvislosti s námietkou dovolateľa, že odvolanie nebolo doručované žalobcovi, dovolací súd poukazuje na to, že prípustnosť dovolania má stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (k uvedenému pozri tiež R 40/1993 a R 50/1999). Posúdenie subjektívnej prípustnosti dovolania pritom predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie podáva ten, kto naň nie je oprávnený, neskúma už, či je dovolanie prípustné po objektívnej stránke.

30. Právo podať dovolanie prináleží len tomu účastníkovi, ktorému bola rozhodnutím spôsobená ujma, čo však dovolateľ tvrdí v súvislosti s tým, že žalobcovi nebolo doručované odvolanie žalovaného (dovolateľa). Dôsledkom takéhoto nedoručenia však nebolo z procesného hľadiska pre žalovaného negatívne zasiahnuté do jeho právneho postavenia vo vzťahu k odvolaciemu konaniu, keďže tento sa meritom veci vôbec nezaoberal vzhľadom na procesný nedostatok plnej moci. Táto dovolacia námietka teda nemôže vo vzťahu k dovolateľovi založiť zmätočnosť rozhodnutia s následkom vedúcim k vyhodnoteniu postupu súdu ako nesprávneho, ktorý znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navyše, z obsahu spisu vyplýva, že odvolanie žalobcovi doručené bolo.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v podmienkach danej veci k naplneniu tvrdeného dôvodu prípustnosti dovolania ani podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, nedošlo. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

32. Vzhľadom na prijatý záver o neprípustnosti dovolania a jeho odmietnutie dovolací súd nemal priestor pre zaobranie sa návrhom žalovaného na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 444 CSP).

33. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

34. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.